

POSTĘPOWANIE Z KISZONKĄ W DUŻYCH BELACH I JEJ PRZECHOWYWANIE

Podstawowym celem przy wytwarzaniu kiszonki w belach jest wytworzenie warunków beztlenowych w beli po owinięciu, które utrzymują się do spasanania. Właściwe obchodzenie się z belami i ich przechowywanie ma kluczowe znaczenie, aby takie warunki zapewnić oraz zachować jakość i wartość odżywczą zakiszzonej zielonki.

Nawet jeśli stosuje się folie najlepszej jakości, niewłaściwe postępowanie i przechowywanie bel może doprowadzić do przebicia lub uszkodzenia hermetycznej bariery z warstw folii, co prowadzi do gnicia i pleśnienia.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z BELAMI I ICH PRZECHOWYWANIA

- bele należy ostrożnie zdejmować z owijarki

Należy stosować owijarki z platformami zrzutowymi, na które bela spada delikatnie, tak by zminimalizować uszkodzenia folii przy zrzucaaniu

- manipulacje belami wykonywać specjalnymi ładowaczami, aby do minimum ograniczyć możliwość uszkodzenia. Pręty ładowacza muszą być gładkie i niezardzewiałe, aby nie dopuścić do uszkodzenia

- bezpośrednio po owinięciu folii sprawdzić, czy bele nie są uszkodzone. Możliwie najszybciej naparwić uszkodzenia przy pomocy odpowiedniej taśmy klejącej odpornej na promieniowanie UV

- wszelkie operacje z belami należy prowadzić bardzo ostrożnie i ograniczyć je, aby nie uszkodzić folii

- transportować do miejsca składowania w ciągu 24 godzin od owinięcia folią.

- wybrać miejsce składowania z dala od drzew i cieków wodnych – najlepiej zacienione i odsłonięte od wiatru

- składować na płaskiej, stabilnej powierzchni bez ostrych krawędzi, które mogłyby uszkodzić bele

- mokrą kiszonkę o niskiej zawartości suchej masy (<25% suchej masy) układać w jednej warstwie

- kiszonkę o wysokiej zawartości suchej masy (>35% suchej masy) można układać maksymalnie w 3 warstwach

- bele przykryć gęsto tkaną siatką w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem przez ptaki i gryzonie. W razie potrzeby zabezpieczyć bele odpowiednim ogrodzeniem

- kontrolować miejsce przechowywania beli, aby ograniczyć możliwość ich uszkodzenia, a wskutek tego dostępu powietrza

- sprawdzać bele w ciągu zimy i kontrolować, czy folia nie została uszkodzona w miejscu zetknięcia beli z gruntem. W razie potrzeby naprawić uszkodzenia.

BROSZURA nr 7 – 11 ZALECEŃ DLA PRODUCENTÓW KISZONKI

Istnieje kilka zasad, którymi należy się kierować aby uzyskać wysokogatunkową kiszonkę.

Niezależnie od tego czy zależy nam na wysokiej wydajności bydła mlecznego, czy chcemy uzyskać dobre wyniki w hodowli bydła rzeźnego, kluczem do sukcesu jest maksymalizacja udziału kiszonki w paszy.

- 1. Pasza powinna się opierać na dobrych jakościowo składnikach (trawach lub roślinach strączkowych).** Stare pastwisko jest często silnie przerośnięte chwastami. Udział chwastów w pokosie obniża jego jakość. Pasza jest wówczas mniej strawna i zawiera mniej sacharydów. Warto jest rozważyć wykorzystanie roślin strączkowych, które charakteryzują się bardzo wysoką wartością odżywczą.
- 2. Nawożenie zgodne z zapotrzebowaniem uprawy i klasą gleby.** Ciemnozielony kolor oznacza nadmiar azotu, czyli mniejszą zawartość cukrów. Spowalnia to również fermentację, co grozi słabszym zakiszeniem i w efekcie zwiększonym udziałem niestrawnych składników paszy jak amoniak i kwas masłowy. Maksymalny poziom azotu w kiszonce powinien wynosić od 180 do 250 jednostek na ha, w zależności od typu łąki i klasy gleby.
- 3. Stosowanie obornika w nawożeniu łąk.** Obornik jest wartościowym źródłem azotu, fosforu oraz potasu (NPK). Obornik należy stosować rozważnie i trzeba go wliczyć w całościowy bilans nawożenia. Należy unikać rozrzucania obornika później niż 7 tygodni przed zbiorami, ponieważ może to doprowadzić do skażenia kiszonki.

4. Do koszenia przystępujemy w odpowiednim stadium rozwoju zielonki.

Wysokoprzyswajalna kiszonka (70+) powinna być koszona we wczesnym okresie strzelania w źdźbło. Należy zatem dobrać moment, w którym łodyga zaczyna pęcznieć – jest to najlepszy czas na koszenie. Każdy kolejny tydzień opóźnienia pokosów majowych oznacza spadek wartości odżywczych kiszonki o 1,8 jednostki.

5. Zielonkę tniemy na odpowiedniej wysokości i gdy jest sucha. Zielonkę tniemy na wysokości 5 – 20 cm, w zalewności od ryzyka skażenia gleby. W ten sposób upewniamy się, że martwa materia pozostanie na polu. Kosić należy, gdy uprawa jest sucha, w innym przypadku woda zostanie zatrzymana w pokosie i ciężko go będzie osuszyć.

6. Podsuszanie pokosu. Im szybciej podsuszy się pokos (pożądany udział suchej masy dla belowanej kiszonki to 35-55% objętości) tym niższe będą straty energetyczne oraz mniejsze ryzyko skażenia pleśnią i drożdżami paszowymi.

WPLÝW AFZY ROZWOJU UPRAWY NA EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNĄ I ZAWARTOŚĆ PROTEIN

Etap rozwoju łodyg i liści w uprawie	Wartość energetyczna (MJ/kg suchej masy)	Zawartość protein (%)
Uprawa silnie uliściana, brak łodyg	12	18
Uprawa uliściana, z rzadka widoczne łodygi	11	16
Uprawa uliściana z kwitającymi łodygami	10	14
Uprawa średnio uliściana z dużą liczbą kwitających łodyg	9	12
Łodygi w pełni rozwinięte, uprawa wchodzi w okres kwitnienia	8	10

7. Stosowanie belownicy tnącej. Przy zastosowaniu belownicy tnącej zwiększa się gęstość kiszonki w beli, co ułatwia fermentację przez ograniczenie dostępu powietrza. Bardziej zbita kiszonka oznacza mniej beli na ha uprawy, co znacznie wpływa na obniżenie kosztów. Układanie zbitych beli o tym samym rozmiarze znacznie ułatwia owijanie i składowanie kiszonki.

8. Stosowanie dodatków do kiszonki. Stosowanie dodatków ułatwia fermentację oraz zatrzymanie składników odżywczych w kiszonce.

9. Stosowanie folii o wysokiej jakości. Folia wysokiej jakości odznacza się lepszą wytrzymałością i lepkością, co zmniejsza ryzyko dostępu tlenu po zbelowaniu. Przy belowaniu kiszonki o o wysokim udziale suchej masy (45% i więcej) oraz kiszonki pozyskanej z koszenia roślin o grubszych łodygach, takich jak czerwona koniczyna i lucerna, zaleca się stosowanie co najmniej 6 warstw folii.

10. Dokładne przygotowanie beli do składowania. Odradza się układanie beli w stosy wyższe niż 3 bele, a w przypadku bardziej mokrych beli należy układać je pojedynczo lub po dwie. Inaczej bele narażone są na rozszczelnienie lub nawet rozsądzenie folii ochronnej.

11. Poprawne składowanie beli i naprawa wszelkich uszkodzeń folii. Bele powinno się składować z dala od cieków wodnych w celu uniknięcia potencjalnego skażenia. Rzędy beli powinny być owinięte specjalną siatką dla ochrony przed ptakami i szkodnikami. Wszelkie uszkodzenia folii powinny być jak najszybciej naprawione przy pomocy odpowiednich łąt, a łątane bele powinny zostać użyte jako pierwsze do karmienia.